

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 678/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti J. s. r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. K., P., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/314/2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti J. s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2013 doručená sťažnosť spoločnosti J. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/314/2009.

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že 30. novembra 2006 podala žalobu na okresnom súde, ktorá je vedená pod sp. zn. 8 C/314/2009, „... na náhradu škody, ušlého zisku, nemajetkovej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora ...

Porušovateľ prvý termín pojednávania vytýčil až na deň 20. 05. 2011, teda až po viac ako 1,5 ročnej pasivite porušovateľa a neefektívnom konaní. Následný termín pojednávania bol vytýčený na 30. 09. 2011.

Dňa 06. 03. 2012 sa uskutočnilo iba formálne pojednávanie, na ktorom súd oboznámil sťažovateľku s tým, že odporkyňa dňa 24. 01. 2012 doručila súdu návrh na zloženie preddavku na trovy konania...

Dňa 12. 10. 2012 porušovateľ vydal nespravodlivé uznesenie č. k. 8 C 314/2009-206, doručené sťažovateľke dňa 07. 11. 2012, na podklade ktorého v rozpore s požiadavkou primeranosti a spravodlivosti a nerešpektovaním princípu proporcionality uložil sťažovateľke povinnosť zložiť preddavok na trovy konania...

Z arbitrárneho odôvodnenia uznesenia č. k. 8 C 314/2009-206 je nesporným, že rozhodnutie porušovateľa je založené iba na jeho dohadoch... bez akéhokoľvek reálneho skutkového zistenia o týchto skutočnostiach a ich verifikácie porušovateľom..

Proti uzneseniu č. k. 8 C 314/2009-206 zo dňa 12. 10. 2012 porušovateľ pripustil v poučení možnosť podania odvolania.

Sťažovateľka podala dňa 14. 11. 2012 odvolanie proti uzneseniu č. k. 8 C 314/2009-206 zo dňa 12. 10. 2012, ktoré odvolací Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 10. apríla 2013, č. k. 14 Co/24/2013-219 odmietol.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co/24/2013-219 bolo sťažovateľke doručené dňa 7. 06. 2013.

Sťažovateľka tvrdí, že vzhľadom na vyššie uvedené je uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 C 314/2009-206 zo dňa 12. 10. 2012 svojvoľné, arbitrárne a zjavne neodôvodnené...“.

3. Na základe už uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vydal nález tohto znenia:

1. Základné právo obchodnej spoločnosti J. s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a právo prerokovanie veci v primeranej lehote, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v Bratislave v kompenzačnom konaní č. k. 8 C/314/2009 porušené boli.

Základné právo obchodnej spoločnosti J. s. r. o. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 C 314/2009-206 zo dňa 12. 10. 2012 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 8 C 314/2009-206 zo dňa 12. 10. 2012 sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

3. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

4 Obchodnej spoločnosti J. s. r. o. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.500 ,- €... ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. Obchodnej spoločnosti J. s. r. o. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 €... ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. E. K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 citovaného zákona.

6. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

II. A

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

9. Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že jej podstatou je námietka sťažovateľky, podľa ktorej uznesením okresného súdu č. k. 8 C 314/2009-206 z 12. októbra 2012 došlo k neprípustnému zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to konkrétne nerešpektovaním princípu proporcionality smerujúcim k zastaveniu kompenzačného konania.

10. Podľa názoru ústavného súdu je v posudzovanom prípade už na prvý pohľad zrejmé, že napadnutým uznesením okresného súdu k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky dôjsť nemohlo. Samotné vydanie napadnutého uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia nemá totiž bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľku. K takýmto dôsledkom by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP, podľa ktorého ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví (obdobne pozri napr. II. ÚS 129/2012, II. ÚS 135/2012, IV. ÚS 624/2012, II. ÚS 142/2013, IV. ÚS 145/2013).

11. Na rozdiel od uznesenia o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu voči prípadnému nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený § 237 písm. f) OSP. V rámci odvolacieho konania, ako aj v rámci dovolacieho konania proti prípadnému potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu o zastavení konania bude mať sťažovateľka možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto v takomto prípade budú mať možnosť skúmať, či prípadné zastavenie konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania je v danom

prípade zlučiteľné s tými právami, porušenie ktorých sťažovateľka touto sťažnosťou namieta. Za týchto okolností ústavný súd považuje podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za predčasné, keďže sťažovateľka bude mať v ďalšom priebehu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 314/2009 k dispozícii účinné právne prostriedky na ochranu svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II. B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

12. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

13. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

15. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so

základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti...“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

16. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

17. Sťažovateľka v súvislosti s prebiehajúcim súdnym konaním doručila 10. júna 2013 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní.

18. Vzhľadom na to, že od podania sťažnosti na prietahy v súdnom konaní z 10. júna 2013 (na ktorú odpovedala predsedníčka okresného súdu listom z 10. júla 2013, pozn.) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (3. júla 2013) uplynul len krátky čas na zjednanie

nápravy, posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľky iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú (rozumnú) lehotu na realizáciu prijatých opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06).

19. Postup sťažovateľky v okolnostiach daného prípadu preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

20. Napokon ústavný súd poznamenáva, že rovnako vo viacerých rozhodnutiach už uviedol, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 120/03), pričom jednorazový „výpadok“ v konaní súdu nesignalizuje bez ďalšieho možnosť zbytočných prietahov v konaní. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

23. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2013